

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

DR. FRANCISY LAJOS

felelős szerkesztő távollétében
a szerkesztésért felelős:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér
Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Uj egyetemek.

Azon törekvések között, melyek közoktatásügyünk terén ezidő szerint jelentkeznek, kétségen kívül legjelentékenyebb az egyetemi oktatás reformja.

Egyoldalú szakképzettséggel bíró emberek, szobatudósok, akik nem néznek és nem látnak tovább saját szakmájuk szemhatáránál, tervet dolgoztak ki az egyetemi tanítás reformjára vonatkozólag, a mely tervnek vezérelve, a decentralizáció nagyon helyes magában véve, de az elv keresztülvitelére vonatkozó javaslat túllő a célon s a kultusbudget óriási megterhelését vonja maga után.

Arról van szó ugyanis, hogy az állam egyszerre több új egyetemet állítson fel, ötöt vagy hatot s ezeket helyezze el a legnevezetesebb vidéki központokon. Kulturális és nemzetgazdasági szempontok látszanak ajánlani ezt a tervet s azok mögött lappangva meghúzódik a politikai érdek is.

Senki sem tagadhatja, hogy az egyetemek a közművelődés terjesztésének olyan tényezői, a melyeknek hatását az egész közélet érzi. A szaktudományok művelése mellett az egyetemek kulturális munkájából kiinduló irányok és törekvések a közszellem megtermékenyítésére a

legnagyobb mérvben közrehatnak. Egy-egy egyetem magához vonzza, szellemi körének befolyása alá helyezi egész városok, vidékek, sőt egy egész ország kulturéletének törekvéseit. Így van ez főképp Németországban, a hol a sok virágzó egyetem alkotta meg az ország kulturális gócpontjait semeltyűjévé vált ezen gócpontok gazdasági életének is.

Ez a német példa lebegett a magyar egyetemi oktatás reformjának tervezői előtt, a kik azonban nem vetettek számot azzal a körülménnyel, hogy Németország közviszonyai egészen más alpra fejlődtek, mint a mieink. Ott külön országok állottak egymással és állanak még ma is, mint teljesen önálló területek közös birodalmi kapcsolatban, minden országnak, minden államterületnek, keletkezése első idejétől kezdve van egy külön székvárosa, vannak más nevezetesebb városai is, melyekben ős időktől fogva összepontultak a kulturális és gazdasági élet erdői. Németországban minden állam külön történeti fejlődéssel bír, külön politikai, közgazdasági és kulturális életet is él egész a mai napig, nagyon természetes tehát, ha ezek az államok a tudományos téren is önállóan rendezkedtek be, egyetemekkel, akadémiákkal, nem is szólva arról, hogy ott egy ilyen berendezkedés-

nek a népműveltségnek magas foka is kedvezett.

Németországra való tekintetből ennél fogva beszélni sem lehet arról, hogy az egyetemek a lakosság számaránya szerint szaporodtak meg és az egyes vidékek kulturigényei szerint oszlottak meg. Erről szó sem lehet, Németországban az egyetemek keletkezését a történeti fejlődés alapjaira kell visszavezetni. Ugyanez áll Ausztriáról is, a mely — bár más közjogi alapon — de mégis csak országok, államok konglomerátuma.

Magyarországon ilyen történeti fejlődés hiányában az egyetemek számát és elhelyezését egyesegyedül az ország kulturigényei határozzák meg. Ezekre való tekintettel nem szenvedhet kétséget, hogy az egyetemi tanítás decentralizációja halaszthatatlan szükséglet képez, de az már semmiképp sem kulturszükség, hogy egyszerre az egyetemek egész seregével árásszuk el az országot. Ezt az állam vagyoni ereje meg nem bírja s azonkívül egy ilyen decentralizációval az oktatás terén is abba a súlyos hibába esnénk, mely egész közéletünk felett végzetes következményekkel uralkodik, s melyet röviden így jellemezhetünk: haladás felülről lefelé.

A haladás pályáján ez mindig természetellenes irány, mely minden téren

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A wieni vadászkiállítás.

Irtta: **Adieu.**

Wien, 1910. aug. 7.

Az osztrák császárvárosnak ismét van egy saison-nevezetessége, melylyel vonzó erőt gyakorol a nyári világforgalomban résztvevő idegenekre és ünnepegyessé teszi az uralkodónak 80-ik születés évét.

A magyar lapok aránylag igen keveset írtak erről a kiállításról, mely pedig nem csak az osztrákoké, hanem az egész művelt világé, azért is nevezik „nemzetközi” kiállításnak, de nagyon kitűnő értelemben a miénk is, magyaroké, mert a mi vadászpavillonunk egyik legfőbb ékessége a kiállítás látványosságának.

Szándékosan írjuk, hogy látványosság az, a mi most az öreg Práter rotundája körül pompázik. Ha egyebet sem állítottak volna ki, csak vadászjelvényeket, vadászszákmányt, területeket, fegyvereket, képeket, jeleneteket, vadászfelszereléseket, egyszóval csak azt, a mi a vadászsporthoz tartozik, már akkor is érdemes volna a megtekintésre az, a mit a kiállítás nyújt. Itt azonban mindaz szerepel, mindaz be van mutatva, a mivel a vadászat érintkezésbe lép. Fel vannak itt tűn-

tetve a földművelés, ipar, kereskedelem és állattenyésztésnek mindazon ágai, a melyeknek fejlesztésére a vadászat, mint ősfoglalkozás, mint modern életkereset és mint sport befolyást gyakorol.

Nem hanyagolta el a kiállítás rendezősege, melynek tagjai között Ausztriának legkiválóbb főurai a jelenlegi kormányférfiakkal egyetemben ülnek, a vadászat történeti nyomainak és fejlődésének a bemutatását sem, nem mellőzte azoknak a néprajzi szempontoknak eleven kidomborítását, a melyek bepillantást engednek a különböző népek és országok szokásai és életviszonyaiba.

Az európai országokon kívül, felöleli a kiállítás Afrika és Ázsia népeinek vadászati szokásait, fegyvereit, a vadászattal, mint életkeresettel foglalkozó népek életmódját, ruházatát, lakását, a vadászat üzésére használt házi állataikat. A brit birodalom pavillonja mellett Canada és Perzsiának külön épületei vannak, melyekben gyönyörű példányait láthatjuk kitömve, vagy képeken ábrázolva az exotikus állatvilágnak, továbbá ezen országok ásványainak és iparcikkeinek.

Sőt még mást is hozott létre a rendezőség körültekintő gondossága. A német népek az ő fejlett üzleti érzéküket az ilyen alkalmakkor mindig megszokták nyilatkoztatni. Valamint például a frankfurti villamos kiállítás 1891-ben nem csak

a villamosság által kifejlesztett technikának a csodáit mutatta be, hanem általában a fém- és bőripar szebbnél-szebb produktumait is, úgy most is a wieni kiállítás rendezői ügyet vetettek arra, hogy bemutassák Ausztriának ipari, kereskedelmi, művészeti és műipari termékei közül mindazt, a mi körülbelül egy évtized óta az emberi munka ezen terein a fejlődésnek újabb irányait, a tökéletesítésnek egy-egy magasabb, eddig még közszemlélre ki nem tett fokát képviseli.

Vannak ennél fogva a kiállítási területen hatalmas iparcarnokok, fényes üzletek, műipari kirakatok, elsőrendű cikkekkkel és drágaságokkal, művészeti termékek: képek, szobrok, domborművek, melyek mind az üzleti forgalomnak a tárgyai.

Ha még hozzá vesszük a szórakozás céljaira szolgáló helyiségeket, a sok kávéházat, restaurációt, a mozit, a pano- és diorámákat, a nap-nap után hangversenyző polgári és katonai zenekarokat, az időről-időre rendezett ünnepeket, nagytánc nélkül állíthatjuk, hogy a wieni nemzetközi kiállítás: város a városban, egy másik Wien a dunaparti császárvárosban, azzal az egy különbséggel, hogy ennek a práteri Wiennek egy különleges látványossága van: a vadászpavillonok hosszú sora.

nagyon megbosszulja magát. Felülről lefelé haladunk a politikában akkor, midőn a nagyhatalmi állás kedvéért anyagi erőket meghaladó áldozatokat hozunk s ugyanakkor nemzeti képviselőnknek a külpolitika legéletbevágóbb kérdéseire befolyást biztosítani nem tudunk. Felülről lefelé haladunk adórendszerünk kiépítésében, gazdasági politikánk intézésében, mely kedvez a nagy gazdasági erőnek, míg a kicsinyeket agyonnyomja. Felülről lefelé haladunk a jogkiterjesztésben, mert a közgazgatásnak, az igazságszolgáltatás- és a közbiztonságnak minden közege készen áll az erősnek a védelmére, míg a gyengét elhanyagolja. Felülről lefelé haladunk a különböző osztályokhoz tartozó tisztviselők és hivatalnokok anyagi létének szabályozásában, amennyiben gondoskodtunk a magasabb rangúakról, de a kis embert, azt a postaszolgát, díjnokot, rendőrt, fegyőrt meghagytuk nyomorúságos létfentartásának küzdelmében.

A haladásnak ezen megfordított sorrendjéből, mely egyenes következménye annak a liberális elvnek, hogy ki-ki az egyéni érdek szempontjai szerint vegyen részt az életben, természetellenes állapotok, szociális bajok származnak.

Az egyetemi oktatásnak a reformja is ennek a természetellenes haladásnak a jegyében állíthatnánk, ha akkor, midőn száz- és száz községben nincs még *népiskola*, midőn száz és száz községben túl van zsúfolva, vagy rozoga épületben van elhelyezve az iskola, a tanítás és a közegészség nagy kárára: egyszerre öt, vagy hat óriási épülettömböt emelnénk az ország különböző vidékein, csak azért, hogy a külföld előtt egyetemünknek a jelentékeny számával dicsekedhessünk.

A budapesti egyetemen uralkodó abnormis állapotokat egy, vagy legfeljebb két új egyetemnek a felállításával is legalább ideiglenesen megszüntethetjük. És bizonyos, hogy ugyanakkor, midőn az

állam egy harmadik egyetemet létesít, a társadalom, az egyetemért versengő városok közül valamelyik, ha nem is teljesen a saját erejéből, de az állam támogatásával, megalkotja a negyediket. Debreczen város törvényhatósági bizottsága csak nem régiben *öt millió* koronát szavazott meg egy új egyetem céljaira.

S ha egyidejűleg két új egyetem létesül az országban, meg lesz oldható az egyetemi oktatás reformja, az az anyagi erő pedig, melyet az állam az egyetemek számára kölcsönöz, a népi iskolai mizériák enyhítésére lesz fordítható.

A szövetkezetekről.

Irta: Mezey Gyula.

Előadta a nagybélcezi gazdákör június 26-án megtartott felavatási ünnepélyén.

V.

A szövetkezetek a gazdasági haladás szolgálatában. — Erkölcsi vonásuk. — Különbőség a szövetkezet és az egyén gazdasági munkája közt. — A szövetkezet korlátolt jövedelmezősége.

A szövetkezés nyújt módot arra, hogy a gyenge ugyanazokkal a feltételekkel vegyülhessen bele a gazdasági harcba, a gazdasági versenybe. Ezért nagyon helyesen mondotta Tisza István gróf 1904. évi szeptemberben a Budapesten megtartott nemzetközi kongresszuson a következőket: *„Az a hatalmas nagy eszme, amely a szövetkezés alapjait szolgál, abban áll, hogy elkerüljük azokat a veszélyeket, amelyek a gazdasági életben a korlátlan szabadsággal járnak. Elkerüljük ne a szabadságnak magának megkerülésével, hanem azáltal, hogy a kisebb existenciák erejét egyesítve, ezeket is képesekké tegyük arra, hogy a szabadság jótéteményeiben ők is részesüljenek.”* *„A szövetkezetek lényege tehát abban áll — mondja Majláth József gróf a magyarországi szövetkezetek idei kongresszusán. — hogy a kisebbségi érdekeiket védjük, ne a szabadság ellen, hanem a szabadság által, ne a haladás ellen, hanem a haladás szellemében.”*

Ezt a célt pedig igen egyszerű eszközökkel, az erők összetételével érik el a szövetkezetek. Ezt könnyen megértjük mindnyájan, hiszen mindenki ismeri a haldokló apa példázatát, a ki az egyes törékeny vesszőkkel mutatta meg fiainak a szétágazó törekvések gyengeségét, — és a törékeny vesszőkből összetett vesszőnyalábbal mu-

tatta meg az egyesített törekvések erejét. — A boldogulás útja tehát nem más, mint az érdekeink kölcsönös védelmére, s kizárólag a jóra való szövetkezés.

A kérdés, eltekintve az erkölcsi vonatkozásoktól és a cél nemességétől, tulajdonképpen egy egyszerű számtani feladat. — Ha 500 ember egyenként száz-száz koronát összesen igen szép kerek summa ötven ezer korona jön ki belőle, ez az ötszáz ember tehát összeállva, szövetkezve, anyagi erejét összetéve ugyanarra lesz képes a mire az 50 ezer korona vagyonnal bíró tőkés, — s ugyanazon feltételekkel mehet bele a gazdasági versenybe, pl. a hitelezésbe, a fogyasztási cikkek beszerzésébe s tagjai közt való árusításába, vagyis szervezhet hitelszövetkezetet, nyithat szövetkezeti boltot stb.

A szövetkezés tehát a kis gazdasági erők összetételén alapul s ezen kis erőkből, ha a számot sokszorozzuk és az idő folyamán az erők összetételét megismételjük, óriási erőforrások keletkezhetnek, melyeket eluyomni, melyeket elgázolni nem lehet. És ezeknek a kis erőnek még azontul óriási jelentőséget ad az az *erkölcsi vonás és sajtóság*, hogy ezek soha sem abból a célból mennek bele a gazdasági küzdelembe, hogy másokat elnyomjanak, sohasem azért, hogy a náluknál gyengébb, védtelenebb erőket, kizsárolják, hogy kizárólag üzleti érdekeiket előmozdítsák. — Ezek az egyesített erők, mindenkor csak azt tartják szem előtt: hogy érdekeiket mások kára, mások elgázolása nélkül megoltalmazzák, hogy a gazdasági versenyben a szabadságot és ezzel együtt az előmenetelt a viszonylagos jólétet a gyengének is biztosítsák.

Lényeges különbség van a mód tekintetében is a szövetkezet és az egyén gazdasági munkája közt. Az egyén a gazdasági versenyben első sorban a saját érvényesülését keresi; keresi azt, hogy gazdasági munkája minél eredményesebb, minél nagyobb haszonnal járó legyen, neki minél kevesebb fáradsággal s minél rövidebb idő alatt minél nagyobb vagyont gyűjtésére alkalmat nyújtson, nem törődve azzal, hogy ebből másnak kára lehet, hogy ezen igyekezete folytán mások anyagilag el is pusztulhatnak. — A szövetkezet megelégszik a lassu, biztos haladással, a vagyonygyűjtésben korlátokat szab nemcsak a gyorsaságnak, de annak a törekvésnek is, mely mások érdekeivel nem törődik. Az érdekazonosság szelleménél fogva, az összes tagok érdekeinek előmozdításában találhatja csak kimerítve feladatát, mindenkor figyelemmel arra: hogy semmiféle jogosult érdeket ne sértsen!

A kuruc időjárás a kiállítás látogatóinak is alkalmatlankodik. A wieniek kifognak rajta. Október közepéig elég idejük van megtekinteni az ő újdonságukat, ámbár alig van már Wienben épkezláb ember, a ki nem lett volna kiint a kiállítási területen. De természetes, hogy egy tőzgyökeres wieni embernek nem elég az ilyen látni valónak egyszeri megnézése, ha háromszor-négy-szer meg nem nézte, akkor semmit sem látott, vagy csak nagyon keveset.

A turista azonban, a kinek Wien csak kiszálló állomás, nem válogathat az időben. Megy akkor, midőn az úti terve rákényszeríti. Mi is szakadó esőben voltunk kénytelenek kimenni, de a förtelmes idő ellenére is, tömérdek embert, jobbra idegent találtunk a kiállítás területén. Feltűnt a magyar pavillon látogatottsága, a hol alig lehetett mozogni.

Midőn a nagy látogatottság felett csodálkozásunkat fejeztük ki az egyik felügyelő előtt, az csak annyit mondott:

Tessék holnap (vasárnap) ha jó idő lesz, kijönni, akkor olyasmit fog látni a magyar pavillon előtt, a mi csak itt és még egy helyen, Ó Felségének mürzstegi vadászkastélya előtt látható.

Úgyis volt. Vasárnap, f. h. 7-én ha nem is valami szép, de a kora délutáni órákban szépnek

ígérkező idő köszöntött be. A villamosok a kiállítás előtti megállóhelyen csak úgy ontották a sok embert, az autók is, melyek most már Wienben fiakker-szolgálatokat teljesítenek, hosszú sorban robogtak be a látogatók újabb és újabb tömegeit hozva.

Kellemetlen volt a járás az egyes pavillonokban, az emberek a lehető legalaposabban gátolták egymást a nézegetésben, megállni és behatóbban megsejmelni valamit alig lehetett. De azért a rendes közlekedés, a tetszés szerinti ki- és bejárás sehol sem akadott meg, kivéve a magyar pavillont. Ennek a bejáratánál egész sereg rendőr sürgölődött, a kiknek az előző napon még a nyomát sem lehetett látni.

Az emberáradat ugyanis olyan óriási tömegekben tódult a pavillonba, hogy az, bár egyike a kiállítás legnagyobb épületeinek, a sokaságot befogadni nem bírta. A rendőrök ennélfogva elállították a bejáratot s visszaszorítva a közönséget, azt sorba állították. Az így alakított sorhoz csak hátulról volt szabad csatlakozni, úgy hogy, a ki megrémülve a sor hosszúságától oldalról akarta magát abba belecsempészni, azt udvariasan bár, de rendőri erélyvel hátratuszkolták.

Az emberek dühöngtek, szidták a rendőrséget.

— Hát miért nincs az úgy más pavillonok előtt? Miért gátolják éppen itt a bejutást? — kiabálták mérges hangon.

— Azért kérem — volt a nyugodt válasz — mert más pavillonokba nem tódul olyan rengeteg tömeg ember.

Ez a bámulatos mérvű látogatottság a magyar pavillon hírdetésének, diadalának legfényesebb tanujele. De nem is csoda, hogy a *Hungaria* — ez a pavillon felirata — büszke diadalokat arat a látogató közönség ezrei felett. Nincs párja ennek a pavillonnak a kiállítás egész területén, a vadász élet sokféle és gazdasága tekintetében.

Már maga az épület is az ő két főhomlokzatával, építészeti stíljával és arányaival rendkívül szembetűnő. Egy nagyúri vadászkastély ez, toronnyal, két szárnyal és központi csarnokkal, melyből folyosók és lépcsők vezetnek az épület földszinti és emeleti részeibe.

Nagy szökőkút ivó vadászutyakkal, Strobl Alajos műve, díszíti a központi csarnokot, melynek festett ablakai vadászjeleneteket ábrázolnak. Ezen csarnok mellett van a műipar terme, melyben a magyar fegyver és gépgyár, úgyszintén a népipar termékei láthatók, ez utóbbiak különféle állatbőrök, szőnyegek és vadászöltönyök képében.

Nagy érdeklődésnek a tárgya az *erotikus*

A szövetségnek soha sem lehet célja az egyoldalú nyereszkesedés, soha sem lehet feladata a vagyonnak lázas gyorsasággal való felhalmozása, hanem mindenkor a tagok arányos segítése, a vagyon lassu gyűjtése, a vagyon arányos elosztásának, tehát az általános jólétnak munkálása. És soha sem szabad figyelmen kívül hagynia az emberbaráti szeretet erkölcsi nagy szempontjait.

— A szövetség munkásságának alapja a világ Megváltójának az az örök érvényű tanítása: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat! Ettől az örökérvényű elvtől eltérnie sohasem szabad s ennél fogva már alapszabályainak is úgy kell megalakotva lenniök, hogy ezen elv gyakorlati alkalmazását biztosítsák.

Ezért kell törvény alapján alapszabályszerűleg előírva lenni a befektetett tőkék korlátolt jövedelmezőségének, minden szövetségben: legyen az hitel kielégítés és tőkegyűjtés; fogyasztás vagy értékesítés; közös termelés vagy közös beszerzés; közös művelés vagy közös biztosítás céljából, vagy egyéb céloktól alakítva. — Mindenkinél meg van a mód és alkalom arra, hogy a jövedelmi többleteket illetékes helyre juttassa. — A hitelszövetségnek a kölcsönök kamatlábának leszállítása s a betétkamatláb emelése; a fogyasztási szövetségnek az árleszállítás és vásárlási visszatérítés; a biztosító szövetségnek a biztosítási díjak leszállítása s így tovább.

Hogyan választanak Nyitra megyében?

XIV.

A privígyei választás.

A szavazás két küldöttség előtt folyt le. Az elsőnél, a Filatz házában lévő labirintusban Csemez István volt a mindenható úr, a Jelinek-féle cipőraktárban, melybe a szomszédházból nyílt egy titkos bejárat Knogler Gusztáv operált.

A nyitrai urak, akik titokban irányították a választást, oly rafinériával állították össze a községek sorrendjét, hogy a cél nyilvánvaló lett. Abafly Adolf értesítette az alispánt a szavazatok állásáról, e szerint állították össze azután a szavazandó községek sorrendjét. Az első szavazatszedő bizottsághoz azok a községek osztattak be, melyekben Bresztyenszkynek volt többsége; a második bizottságnál Rudnay hívei szavaztak, de be lett osztva oda Handlova 207 és Nemetpróna 68 néppárti szavazóval. Míg tehát Csemeznel a néppárt vezetett, addig Knoglernél Rudnay volt többségben, csak hogy ezt a többséget Handlova és Nemetpróna lenyomta volna, amivel eltűnt volna Rudnay többsége, holott hátra volt még hat hat néppárti község valami 150 szavazattal, a miből kijött volna Bresztyenszky többsége. Csak hogy Csemez előtt szavaztak másnap reggel. Majd meglátjuk, hogyan szavaztak.

vadászjelvények terme. A mit a legkiválóbb magyar vadászok idegen világrészekben, Delafrikától kezdve az északi jegestengerig, elejtettek és vadásztereseik, bátorságuk és ügyességük emlékeül zsákmányul magukkal hoztak, az itt gyűjtéményes összeállításban látható. Különösen szépek és érdekesekek herceg Esterházy László, gróf Teleki Sámuel és gr. Edelsheim Gyulai Lipót gyűjtéményei.

Egy sziklabarlangnak a sikátorán át, melynek oldalnyílásából mesterségesen megvilágított, a napalkonyának és virradatnak arany sugaras fényében ragyogó hegyvidéki tájak gyönyörű panorámája tárul szemünk elé, a várkastély fedett udvarára jutunk. Itt egy óriási körkép ragadja meg figyelmünket. A kép vásznán a magas Tátra, a fogarasi hegyek, a Beszkeidek és az alföldi róna tájai tűnnek elő, míg a vászon alatt meredező mohos sziklakon a magyarországi vadászterület állatai láthatók kitűnő kikészítésben.

A király gödöllői és visegrádi uradalmának, József és Frigyes főhercegek szarvas-területeinek, a magyar főurak összes nevezetesebb vadászirtokainak szemléltetése képekben, kitűnő példányokban, kiállított agancsokban, feldolgozott műtárgyak, használati és fényűzési cikkek alakjában, az egymásután következő termék egész sorának itka gyönyörűségű látni valóját alkotja.

Bresztyenszky bizalmi férfai voltak: az első bizottságnál dr. Hantsch Dezső és Deák József, a második bizottságnál Brogyányi Gyula és dr. Weil Zsiga. Rudnay bizalmi férfai voltak: Lutonszky Mór, Szkycsák Jenő (ez utóbbit azonban Csemez felmentette, mert nem segített neki a gaztettel és helyébe Valberg Vilmos nádaséri zsidó marhakereskedőt nevezte ki, ez aztán kitűnően bevált, mert nemcsak szavazott a herüggött mungók helyett, hanem köpködni is jól tudott.) A második bizottságnál Schmidt Imre és Stärenfeld Aladár (bajmóci szegény bárócska, aki szintén szerzett érdemeket a választásnál) segédkeztek. Csemez alteregója Géci József, Knogleré pedig Gömöri Zsigmond volt. Ki kell emelnem, hogy Gömöri korrektil járt el és tartózkodott a törvénytöréstől, melyben kollegái a legnagyobb rekordot érték el. Gömörit a petíció sem állítja a kir. Kúria elé, mint vádlottat.

A bizalmi férfiak neveit csak azért említtem föl, hogy tanuim legyenek, ha valaki kételkednék krónikám igaz voltában.

A szavazáshoz előbb a mungók hivattak föl. Karszalagos rendezők vezették őket és vigyáztak rájuk, mint valami törekeny jószágokra. A mungóknak az az előnyük volt, hogy a főbejáraton mehetek be a szavazó helyiségbe. Nem ütközött beléjük se csendőr, se karszalagos csibész. Szavaztak mint a parancsolat. Az elnök nem firtatta kérdésekkel, elég volt, ha a nevüket kimondták, azt, hogy kire szavaznak megmondták helyettük a szavazóhelyiségben lödörgő mihasznák és köpködő zsidók.

A néppártiak nem szavaztak ilyen simán, mert ezek győzelemre pályáztak. Ezeket nem tekintették embereknek sem az elnökök, sem rendezők, sem a csendőrök. A néppárti szavazókat Tomásik Balint és Deák János kísérették a szavazóhelyiségig, de körül voltak véve karszalagos liberális zsebrákokkal, akik a kordonokat is elepték s a kik bejártak a néppárti táborba is, hogy zavart csinálhassanak. Ez kellett volna Csemeznek, hogy aztán dolgot adhasson a szuronynak. A néppártiak azonban nagyon óvatosak és türelmesek voltak.

Amint egy néppárti csapat fölhevített a szavazásra, a szavazó helyiség kapujába kísérték azt, a mely meg volt szállva csendőrökkel és karszalagos lumpokkal. Egyenkint vezették őket a sötét folyosókon és előszobákban át, csendőrök és fogdmegek sorfalan át. A csendőrök leszurással fenyegették a magát a karszalagos csűrhe szemtelenségei ellen védekező néppárti szavazót. Végre beléphetett a szavazó helyiségbe, a nagy úr elé. Lett légyen az Csemez avagy Knogler. Egyik olyan, mint a másik. Az elnök nemcsak a szokásos kérdéseket intézte hozzá, melyekre — csodák csodája a meggyőztört néppárti korrektil válaszolni tudott — hanem sokaktól hülyeségeket kérdezett, csak hogy zavarba ejthesse őket. A néppárti választó leszavazott tehát, az azonossági tanu igazolta, csak hogy az még nem volt elég. Ott állt a gyalázatos szerepre kioktatott jegyző, lesven a prédára és az elnök intésére vagy igazolta a választót vagy nem. Tudta, hogy hazudik, de nem

Nyitra megye főurai közül, a már említett gróf Edelsheim-Gyulai Lipóton kívül, gróf Erdődy Imre és gróf Forgách Károly vettek részt a kiállításra figyelemre méltó agancskollekcióval.

Magyar ember ne sajnálja a fáradságot és a költséget, hogy megtekintse honfitársainak sikerétől, diadalmas hódítástól övezett gyűjtéményeit. Nem olyan értékű ez a diadal, mintha azt a tudomány, az ipar és a művészet terén arattuk volna, de diadal mégis a művelt nemzetek világversenyében. Wien lakosai úgy tolazkodnak a látásáért, hogy rendőrkordonnal kell őket visszatartani. Ebben az egyben kövessék példájukat a magyarok. *Wiennek* — sajnos — már elégszer feltolakodtak honfitársaink; most az egyszer tolazkodjunk fel minél többen — *Wienbe*.

Sziporka.

Az olcsó József.

— Mondd meg nekem fiam, — kérdi a rabbi a kis Móricztól — követtek e el valami bünt Jákob fiait testvérük, József ellen?

— Igenis, — felelt a fiú — nagy bünt és gonoszságot követtek el azok József testvérük ellen, mert nagyon olcsó áron adták el őt az arabusoknak.

törődött vele, mert e napon se lelkiismerete, se becsülete nem volt. Érzéketlen latrot csináltak belőle.

Igy folyt a szavazás nappal. Lassan, vonatva. Csemez minduntalan elhagyta a szavazóhelyiséget. Ellenőrizte a második szavazó bizottság munkáját, ráparancsolván Knoglerre, hogy minél több néppártit utasítson el. Majd rendeleteket adott a csendőröknek és a rendezőknek, akik alázatos szolgálói voltak. Megengedték az elnökök, hogy a mungók a szavazóhelyiségekbe szabadon járhassanak. Ezzel az engedéllyel sűrűn éltek a szolgabírák, más hivatalnokok, a zsidók és mindenféle sőpredék. Ott mászkált Majthényi János kutyakorbácsos kezében, ott ácsorgott már reggeli órákban Rudnay apja, tudakolva az eredményt. Csemez már az első község szavazása közben biztosította az öregot, hogy a drágalátos fia 37 szótöbbséggel győzni fog. Örömkönyek jelentek meg az öreg szemében. Rögtön rohant Freiberg szállóba a főhadi szállásra, ahol Alajos fia tartózkodott és hírül hozta neki a kellemes újságot.

— Tudom apám, hogy 37 szótöbbségem lesz, mondá Alajos és a két nagy hazafi egymás nyakába borult és örömkönyeket hullatott.

Ujdonságok.

Aug. 18. Minden évben koronás apostoli királyunknak tartozó hódolattal ünnepejük ő Felsége I. Ferenc József születésnapját. De hatványozott az örömköny és a Mindenhatóhoz felszálló hála-mánk ez évben, midőn 80. születésnapját ünnepli az őz uralkodó, kit a nagy csapások dacára s a vihartól hányatott magyar nép súlyos kormányzati gondjai közt is mindeddig megtartott nemzetünknek a jóságos Gondviselés. Adja Isten, hogy a népmilliók szeretete, mely boldog fényvel övezi a király szívet, még igen sokáig ragyogjon uralkodásának egén.

Nagyboldogasszony. Nincs ország, melynek kedvesebb ünnepe volna Mária menybenmenetelének napja, mint a magyar királyság. Első szent királyunk a nemzeti állam nagy alapjait a Mária tisztelő katolikus szellemben fektette le, őseink a századok hosszú során hívek voltak e tradícióhoz. Csak mióta földünk, iparunk, kereskedelmünk s egész kulturánk az „uj magyar“ szellem hatalmába került lett inkompatibilis a „keresztény“ és a „magyar“. Nem keresztény, hanem magyar politika kell, hangzott az országházban is. Mert a „keresztény“ politika s bármí, nem változott, oly büszke lehet rá a magyar most is, mint egykor ősei, de a kereszténynek köny csordul a szeméből, ha reá gondol mi lett a „magyar“-ból. Am az „uj magyar“ szellem okozta pusztulás fogja visszavezetni a magyar népet az ősök erényeihez a Mária-kultuszhoz is. Nyitra, a Nagyboldogasszony kegyhelyen fényes ünnepségek sorával szentelik meg a napot ez idén is. 10—15 ezer zarándok keresi fel városukat, a székesegyházból körmenet indul a máriahegy templomba, hol több ünnepélyes szentmise és szent beszéd tartatik. Magyar szent beszédek Milicz József és Riszner Gyula fognak mondani, tót szónok Rogovszky Honorát zsolnai szent Ferencrendi zárdafőnök lesz.

Személyi hírek. Dr. Bartosik Antal kanonok, nagyobb papneveldei rektor, Nemet István kisebb papneveldei igazgató s Belák József papneveldei vicerektor lourdesi útjukról hazakerkeztek.

Jubileum. Belák József nagyobb papneveldei alkormányzó aug. 10-én ünnepelte pappá szenteltetésének 25. évfordulóját. Papi működése néhány hónapot, melyeket Csáporon mint segédlelkész töltött, leszámítva, szülővárosában Nyitra folyt le. 20 évnél tovább székesegyházi karkáplán volt azután a nagyobb papnevelő előjárójává tette főpásztorunk bizalma. Belák József a negyedszázad végén fáradhatlan odaadással végzett papi működésre tekinthet vissza, melylyel úgy az egyházi mint a világi körök osztatlan becsülését vívta ki magának.

Szent István ünnepe. Az ország fővárosában s mint a lüktető szívet együtt érző organizmusban, az egész országban a nemzet minden hű fia szent áhitattal ünnepli első nagy király sok százados emlékét. Budapest utcáin diadalmenetben hordozzák körül a szent Jobbot, mely egykor az egyház s a nemzeti állam évezredek viharaival dacoló művét alapozta meg hazánkban. Az utolsó kis falu harangja ugyanazon ünnepi érzelmeket viszhangozza, melyben az egész magyar katolicizmus egyesül a nagy napon. S

ez érzésből azon buzgó imádság száll fel a királyok királyához, adja meg a sz. Jobb érdemeinél fogva, hogy sz. István királyunknak őseinktől híven követett, de korunkban feledésbe menő szelleme régi fényében és erejében vezéreljen minden magyart.

Istentisztelet rendje. Ő felsége születésének 80-ik évfordulója alkalmából a székes-egyházban f. hó 18-án d. e. 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet tartatik, melyet gr. Battány Vilmos püspök végez. A székesegyházi zenekar ez alkalomból Dusinszky Lipót karnagynak saját szerzeményű miséjét, Te Deum-át, Offertoriumát adja elő a szerző vezetése mellett; graduálenak pedig Stettka Teofil másodkarnagy „Mihi autem” kezdetű szerzeményét. A püspököt a zenekar Ecce Sacerdos-szal fogadja, az istentisztelet végén pedig a királyhimnusz adja elő, amely zeneszámok szintén a vezető karnagy szerzése. — Szent István király ünnepén ugyancsak d. e. 9 órakor veszi kezdetét az istentisztelet sz. beszédel, utána pedig ünnepélyes sz. mise lesz.

Esküvő. Nagy Sándor aug. 16-án d. u. 5 órakor a Ferenczrendiek templomában örök hűséget esküszik Richter András kedves leányának Erzsébetnek.

Sport hír. A „Budapesti Hírlap”-ban olvassuk, hogy a Hűvös-völgyben rendezett nagyszabású vívő-verseny győztese, 16 résztvevő között Kóváry Kaffehr László, lapunk munkatársa, lett.

Halálozás. Dallos János, vármegyei hivatalos, hosszas szenvedés után életének 56-ik évében elhunyt Nyitrán. A megboldogult 33 évig szolgálta hűségesen a vármegyét. Temetése aug. 13-án d. u. 5 órakor ment végbe.

A nyitrai sport-egylet úszó és atletikai versenye sehogy sem tud megoldást nyerni. Aug. 6. 7-én oly hideg, esős idő volt, hogy az ember inkább télikabátba bujt, mintsem a Nyitra folyóba ugrott volna. Elhalasztották 13. 14-ére. Ezt a terminust meg az rontotta el, hogy az ígérkezett résztvevők nagy része egy másutt tartandó versenyre van lekötve, most hát 20. 21.-ében reménykedik a sport-egylet lelkes serege. Ezt a terminust is erősen fenyegeti a meteor jóslata; szerenese, hogy a meteort nem köti az igazmondás s így a verseny a legszebb időre találhat.

Az úgy csak nyert a halasztás által, mert az érsekújvári sportegylet tagjai, kik 13-án s 14-én a „komáromi Football Club” atletikai versenyében vesznek részt, most még nagyobb számban neveztek be a 20. és 21-én megtartandó versenyekre. Azonkívül kilátás van arra, hogy a komáromi Football Club tagjai közül sokan érkeznek Nyitrára. Viszont a nyitrai sport-egylet több tagot küldhetett a komáromi versenyekre. A nyitrai versenyek a legjobb sikernek néznek elébe. A nevezések száma már eddig oly magas, milyenel kevés vidéki verseny dicsekedhetik.

A FMKE évkönyve az 1909/1910. évről. A felvidéki kultúregyesületnek ez évi évkönyvében mindenekelőtt az a rendkívüli nagy hátrálék tűnik fel, mely a tagsági díjak tételénél mutatkozik. Befolyt 1909-ben örökös, rendes és pártoló tagsági díjakban 18,636 korona, hátrálékban van 24,560 korona.

Minden egyletnek bénítója a hátrálék s az rendesen onnét származik, hogy az egyletek megalkulásánál és később is derűre-borúra történik a taggyűjtés. Ha ennél kellő óvatossággal járnának el, és csak azokat toboroznák össze, a kikben az ügybuzgóságot és az ügy iránti lelkesedést tényleg felébreszteni sikerült, kisebb volna a tagok létszáma, de biztosabb volna az egylet jövedelme s ennek folytán az egyleti működést is valószínűbb alapra lehetne fektetni.

Büszkeséggel említi az évkönyv, hogy az egyesületek által fentartott óvodák tekintetében a FMKE-nek vezető szerepe van, amennyiben az ország összes közművelődési és jótékonyági egységei közül a FMKE-nek van a legtöbb óvodája, számra nézve 34, melyekre a múlt évben 34,008 kor. 76 fillért fordított, fenntartási és segélyezési költség címén.

Átírjuk, hogy ha van valami a FMKE működésében, a mire megnyugvással, sőt büszkeséggel tekinthet vissza, az az óvodák ügyében kifejtett akciója.

Ámde ezzel a jogos önértéssel sehogy sem egyeztethető össze az egyesület vezetőségének az a törekvése, melynélfogva most ismét hat óvodának személyi költségeit a közoktatásügyi kormányra akarja áthárítani.

A magyar nyelv és a magyar szellem térhódításának legfontosabb tényezője az iskola és

az óvoda. Ha a FMKE ezen a téren dolgozni és áldozni nem akar, akkor nincs létjogosultsága.

Hiába mondják, hogy a népoktatás állami feladat. Persze hogy az, de társadalmi feladat is. Épp úgy, mint például a közegészségügy. Bolond volna az az állam, mely visszautasítaná a városoknak és községeknek azt a fáradozását és áldozatkészségét, melylyel azok kopár területeket fásítanak be, népligeteket létesítenek, vízvezetékkel látják el lakóikat, s egyéb közegészségügyi intézkedéseket tesznek.

A közegészségügyet a társadalom közreműködése nélkül nem is lehet célszerűen és kielégítő módon megoldani. S így van ez az oktatásügygyel is. Ha teljesen elállamosítanák is az oktatást, még mindig lennének kopár területek, melyeken a társadalomnak kellene fásítania, mindig lennének rétegek, melyekhez a társadalomnak kellene odavezetnie az ismeretek élő vizét. Mennyivel inkább kínálkozik tér egy ilyen működésre nálunk, ahol a társadalom nagyobb iskolafentartó tényező, mint az állam.

Ki tudja, hányadszor hangoztatjuk már, hogy vesse a FMKE minden erejét az iskola- és óvoda-ügyre, dolgozzék és áldozzon ezen a téren, a mennyit csak képes és biztos lehet róla, hogy sokkal nagyobb mérvben fogja maga köré tömöríteni a társadalom támogatását, működése pedig kevésbé feltűnő lesz, de nem felszínes, nem bizonytalan és kétes, hanem alaposan eredményes. —p—

A munkástelep földmunkálata. A telep létesítésével járó legnehezebb feladat a telkek egyengetési munkája, mely egy egész hegyoldal leásatását tettené szükessé teszi, befejezést nyert. Gyulai Mihály városi mérnök, ki a teleppel kapcsolatos összes mérnöki munkát a legnagyobb ügybuzgósággal végezte, e napokban közölte az egyesülettel a földmunka felmérési eredményét, mely 13527-80 köbm. tesz ki s 7704-94 koronába kerül. E nagy költségű munkát részben a telep természete, de főképp a város azon intézkedése okozta, hogy az utcákat az Erzsébet-ut színvonalanál is magasabbra kellett feltölteni.

Sorozás Nyitrán. Nyitravárosában a sorozást f. évi szeptember hó 1-én és 2-án ejtik meg, 1-én az első korosztályú, 2-án pedig a második és harmadik korosztályú állításkötelesek kerülnek sor alá.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső felékesítésére indított gyűjtés e heti adakozása:

N. N. 20 kor. Moys K. 1 kor. Kostyál F. gyűjtése 12 kor. N. N. 4 kor. Br. Meduyánszky A. 5 kor. Lukács Mariska 25 korona.

Jelen kimutatásunk szerint 67 kor. Hozzáadva a lapunk aug. 7-iki számában kimutatott 5689-86 koronához, lesz főösszeg 5755-86 korona. — Isten fizesse meg! (Folyt. köv.)

Alapítványok. A nyitrai aut. orth. izr. hitközség és az orth. „Chewra Kadischa” ő Felsége dicsőségesen uralkodó királyunk I. Ferenc József 80 ik születésnapja alkalmából „I. Ferenc József alapítványa” néven egy-egy, 1000 koronás alapítvány létesítést határozta el, melyeknek kamatai minden évben augusztus hó 18-án városunk szegényei között osztandók ki.

Sz. István tisztelete címmel a Szent István fillér egyesület kiadásában az első magyar sz. király rövid életrajzával ellátott imádságos füzet jelent meg, mely igen alkalmas arra, hogy a nép közt szent István tiszteletét ismertesse és terjessze. Ára 10 darabonként 1 kor. Kapható Bpest X. ker. Család-u. 51. sz.

A nagytapolcsányi új városház. A nagytapolcsányi képviselőtestület egy régebbi határozata alapján a község háza régi helyén építendő új városházára pályázatot hirdettek. Az építési költségekre előirányzott százhetvenezer koronás összeg eléggé bizonyítja, hogy Nagytapolcsány egy nagyobb szabású középülettel fog gyarapodni; de ha a pályázat eredményét és az első (600 kor.) díj nyertesét tekintjük, úgy bátran állíthatjuk, hogy ezen épület egyúttal a modern építkezés szép alkotása és Nagytapolcsány díszje lesz. Július hó 28-án a bíráló bizottság egyhangú határozata alapján az első díjat a „Világosság” jellegű terv szerzője: nagygyőri Szóts Imre budapesti építésznek ítélték oda, a második díjat pedig (400 kor.) a „Kékbélyeg” jellegű terv szerzője: Takács Béla szintén budapesti építész nyerte el — a tizenhat pályázó közül. Az első díj nyertesé egyúttal a művezetéssel is megbízott. Reméljük, hogy Szóts Imre építész, akit a műemlékek országos bizottsága a nyitrai székesegyház restaurálásának munkálataival bizott meg, s aki e munkálatokat immár

harmadik éve kiváló szorgalommal és szakértelemmel vezeti az illetékes körök legnagyobb elismerésére, hogy megynkben elért ezen sikere kezdete a sikerek egész láncolatának. Itt megemlítjük még, hogy az árlejítés 1911. év elején tartatik meg, mihez képest az építkezés már ugyanazon év tavaszán veszi kezdetét, hogy 1911. év novemberében már bevonulhasson a magisztrátus az új épületbe új munkakedvvel s az épületnek megfelelő modern, s Nagytapolcsány közjává célzó törekvésekkel.

A felvidéki fürdők és a feministák. Augusztus hó folyamán a felvidéki fürdőket járják végig a feminista előadók. — Szombaton 13-án Trencsén-Teplicen Pogány Pál, Bedy Schwimmer Rózsa adnak elő, vasárnap 14-én Rajecen, és 15-én Pöstyénben lesz előadás. — Az előadók listáján a legkiválóbb feministák egész sorozata szerepel. — Előadók lesznek: Jászai Mari a Nemzeti színház művésznője, dr. Pataj Sándor az „Igazság” szerkesztője és Engel Berta Felvidéki Feminista Egyesület elnöke. — Az előadás, mely a gyógyteremben lesz megtartva, d. u. 5 órakor veszi kezdetét.

Önsegélyző hitelszövetkezet. Iparosainknak mint mindenütt, nálunk is az a bajuk, hogy üzleti tőkével nem bírván, drága hitelt kell igénybe venniük, minélfogva sem a munkásnak magasabb bért, sem a vevőknek olcsóbb cikket nyújtani nem képesek, sem az üzleti tőkével dolgozó idegen készítkelárusítókkal versenyezni nem bírnak. E bajnak egyetlen segítsége volna megteremtteni, vagy ha van nagygyá növelni oly pénzügyintézetet, mely amellet, hogy kisebb kamatra adja a pénzt, az iparos és munkás világnak saját pénzügyintézete s így a befizetett mérsékelt kamat is mint részvény után járó osztalék megtérül. A szociális egyesület már két év előtt alakított ily célú hitelszövetkezetet. Azon közönyösség dacára, mely Nyitrán minden hasznos közügyre ránehezedik, 10—15 ezer korona tőkével dolgozik, 5%-ra adja a kölcsönt és 4%-ot fizet a részvényeseknek és a betevőknek is. Ez természetesen csak úgy lehetséges, hogy a kezelés ingyenes és megbízható ellenőrzés alatt áll. A hitelszövetkezet hivatalos órái vasárnaponként 3—5-ig vannak a ker. szociális egyesület helyiségében. A mi iparosainknak és munkásainknak csak azt az ellenszenvet kellene félretenniük, mit a néhai szociáldemokráciától örökölték s megérteniük, hogy a társadalmi élet egész vonalán egymásra vannak utalva. A kölcsönös megértés az önsegélyző hitelszövetkezetnek is oly lendületet adna, hogy mindnyájan éreznék annak áldásos hasznát.

Rajeczfürdői kápolna egyesület értesítője 1909. Egyesületünk mult 1909. évi működéséről a következőkben számolunk be.

A tagok száma az előző évi 52-ről halálozás és távozás folytán 50-re apadt.

Az egyesület kápolnaépítési alaptőkéje a mult évben a m. kir. vallás és közoktatásügyi kormány által kiuntalt 6000 koronányi országos vallás alapi segélyen felül 842 kor. 79 fillérral gyarapodott. Az alaptőke az 1909. év végén összesen 16.824 kor. 84 fillért tett ki.

A kápolna épület közelismérés szerint rendeltetéséhez méltó műemléket képez. Belső berendezése is, különösen a góthikus stílusban épült főoltár művészies kiállítására magára vonja a figyelmet.

A kápolna egyházfelszerelési tárgyai közül Bielik Imre pápai prelátnak cs. és kir. tábori consistoriumi igazgató egy kelyhet, továbbá szügyi Treitler Ferenc és neje egy szentségtartót ajándékoztak; e remek kivitellű, értékes tárgyak örök időkre dicséretül fogják a nemes lelkű ajándékozókat áldozatkészségét. Hasonló emléket biztosítottak maguknak Smialovszky Valér, Hauser László és Holub István, kik a kápolna tornyában elhelyezett harmonikusán összehangzó 3 haragot ajándékoztak.

A kápolna építésére az 1909. év végeig kiadott készpénztőke 26-806 korona 72 fillért tesz ki. Az évi mérleg szerint erre 5-131 korona 88 fillér nyílt tartozásunk van, mert a mult évi közgyűlés felhatalmazása alapján kibocsátott 160 drb. 50 koronás részkötvényből az 1909. év végeig csak 112 drb. kelet el. Gondoskodni kell a még fennmaradt 48 drb. részkötvény elhelyezéséről, melynek 2400 korona értéke a nyílt hitel összegét 2731 koronára fogná leapasztani.

Tekintettel azonban arra, hogy a kápolna belső berendezésére gyűjtött külön alap a kápolna építési számlájának 2107 koronát adott kölcsön, erre az összegre pedig szükség van, egyesületünk tőkegyűjtő működése továbbra is lankadatlanul folytatandó lesz, hogy összes anyagi kötelezettségeinknek eleget tehesünk.

A rajeczfürdői kápolna egyházi ellátása tárgyában a kunfalvi plébánia hivatalnak, mint anyaegyházi hatóságnak a nyitraegyházmegyei Püspök által kiadott főpásztori utasítás értelmében a kápolna felszentelésének évfordulója, továbbá szent István király napja a rajeczfürdői fiók egyházban minden évben egyháziilag megünnepeendő. Egyesületünknek ez által alkalma nyílik, hogy minden esztendőben augusztus 15-én és 20-án az egyházi ünnepek keretében a kápolna alapjára jövedelmező ünnepélyeket rendezhessen.

Midőn jelentésünket befejezzük, kérjük t. tagtársainkat is nemcsak lelki támogatásuk további kezdes támogatását és közreműködését céljaink elérésében.

Rajeczfürdő, 1910. júl. 30. *Az elnökség.*

Halley üstökös áldozatai. A római bűnügyi muzeum az összes olaszországi bíróságokat és rendőrpáncsnokságokat megkereste, hogy táviratilag értesítsék minden a Halley üstökösrel összefüggő rendőri és törvényszéki esetről. E statisztika szerint a Halley üstökös a következő eseteket idézte elő: 189 öngyilkosság, 57 család, 82 végrendekezési család, 100 betörés, 250 erőszak, 150 csábítás. Sokkal több azonban azon esetek száma, mik nem kerültek a bíróság elé.

A pozsonyi ker. és iparkamara jelentése. Gondosan összeállított füzetben számol be az elnökség a kerület kereskedelmi és iparvisszonyairól. A kamara éber szemmel kísért minden mozzanatot e téren s buzgón támogatott minden törekvést, mely a haladást képviselte s így azon örvendetes fejlődésben, mint a kerületi ipar és kereskedelemben konstatál, tagadhatlan érdeme van a kamara élénk tevékenységének. Feltűnő az ismételt olvasható kitétel a fogyasztási szövetségeket *aránytalan, káros, jogosulatlan* versenyéről. Nem tudjuk, hogy egy fogyasztási szövetkezet, mely a legtöbb esetben szakképzett egyént alkalmaz, miért jogosulatlan száz meg száz kereskedőnek címzett falusi szatócsal szemben, de azt tudjuk, hogy a szövetkezeti eszme nem a kereskedelemnek árt, hiszen a legjelesebb kereskedelmi államokban, német, angol, osztrák, a legjobban hódít, csak bizonyos kereskedő köröknek, s azt is tudjuk, hogy ezen siránkozó kereskedők sok visszaélése növeli a fogy. szövetkezetek aránytalan számát.

Megalakult a Zoborfüred. A Zoborfüred részvénytársaság f. hó 7-én sok huza-vona után végre megalakult. Az alakuló közgyűlésig ugyan még 148 darab részvény nem volt jegyezve, de az alapítók felbuzdulva dr. Kállai Armin példáján, ki a közgyűlés napján 30 db. meglevő részvényen kívül még 100 darabot jegyzett, a fennmaradt 48 darab részvényt pár perc alatt megvették. A közgyűlés a megalakulás után az igazgatóság és felügyelő-bizottságba a következő részvényeseket választotta:

Diszelnökök: gróf Baththy Vilmos megyés püspök, Thuróczy Vilmos v. b. t. tanácsos, orsz. képviselő, Craus István főispán.

Igazgatósági tagok: Árpássy Imre bankigazgató, dr. Biringer Ferenc m. főorvos, Gyulai Mihály városi főmérnök, Horváthy Imre p. ü. főbiztos, Huszár István keresk. tanácsos, dr. Falk Zsigmond lapszerkesztő, dr. Kállai Armin ház- és földbirtokos, Kondor István kanonok, Keck Jakab nagyvállalkozó, háztulajdonos, Kramer Sándor nagykereskedő, dr. Lakits István nagybirtokos, Mihalik József kanonok, Ottó Árpád p. ü. számtanácsos, Paulik Andor püspöki főpénztáros, Racs-kovics János háztulajdonos, Ronchetti Oszkár háztulajdonos, Schober Ernő fegyintezeti igazgató, dr. Stein Emil orvos, Steiner Gyula ny. vm. főjegyző, dr. Sztránszky Izor ügyvéd, Vagyon Moskó téglagyáros. Felügyelő bizottsági tagok: Boxhorn Vilmos nagykereskedő, Csernyák Rezső nagykereskedő, Herverth János banktisztviselő, Ocskay László nagybirtokos, Thuróczy János tb. szolgabíró. A társaság legközelebb az akció terére fog lépni.

Tizezer fürdővendég. Póstyénben gróf Tisza István személyében a tizezeredik fürdővendég lett a fürdő bizottsági hivatalban bejelentve.

Levélzáró bélyeg. A szegedi katolikus nagygyűlésen hangzott el az az óhajtatás, hogy hasonlóan más jótékony célú egyesületekhez, a „Kath. Sajtóegyesület” is készítsen u. n. jótékonyági levélzáró bélyegeket. Az egyesületünk vezetősége méltányolva a közönség kívánságát, el is készítette e bélyegeket, egyelőre csakis zöld színben kaphatók a központi irodánál (Budapest, IV., Ferenciek-tere 7. sz. V. lépcső, I. em.) darabonként 5 (öt) fillért. A minimális mennyiség, amelyet az összeg előzetes beküldése esetén

postán bérmentve küld, egy teljes iv, vagyis 30 darab, ára pedig 1 kor 50 fillér.

Népgyilkolás. Az élelmi szer már nem csak méregdrága, hanem drága — méreg. A törvény oly enyhe, a hatóságok eljárása oly felületes, hogy bántódás nélkül valóságos népgyilkolást űzhetnek, a kiket élelmiszer-kereskedőknek nevezünk. Ők fényesen megélnék belőlük, mert csak árusítják, a fogyasztó azonban kolerát, tifuszt kap az élelmi cikkekől a legjobb esetben. Azért mondjuk legjobb esetben, mert az oly járványos betegség aztán felnyitja a hatóság szemét s kényszeríti, hogy tegyen valamit. A tifuszjárvány hozott napfényre Pesten 23 élelmiszer hamisítót, kiket azonban a hamisított cikkek óriási mennyisége dacára botrányosan csekély büntetésre ítélték. Csekélynek találjuk a büntetést nem azért, hogy a 23-ból 18 zsidó, hanem mert az egészség, élet oly drága kincse az embernek, mit többre kellene becsülni.

Eltűnt fülbevaló. Besse Miklós rendőr 5 éves kis lánya, Margit, f. hó 11-én délután egy ismeretlen lánnyal és a 10 éves Rakovszky Annával a Rév-utca 22. számú ház előtt játszott. Játékközben valaki kilopta a rendőr kis leányának arany fülbevalóját. Hogy ki volt a tolvaj, arról a leányka nem tud felvilágosítást adni.

Öngyilkossági kísérlet. Bory Mária nyitrai cselédeány f. hó 6-án délelőtt öngyilkossági szándékból gyufaoldatot ivott. A rendőrök a leányt ápolás végett a kórházba szállították. Tetének oka ismeretlen.

Eltévedt fiú. Osztertag András révutcai lakos f. hó 6-án délután egy kis fiút hozott be a városházára. A fiút udvarán az őt mellett találta mély álmomba merülve. A rendőröknek elmondta a kis fiú, hogy Gábris Mártonnak hívják. Falksdorvánból gyalogszerrel igyekezett a nyitrai vásárra. Rokónál, Kottosovszky János kőműves segédnél akart megszállni, de eltévedt a városban. És mivel nagyon elfáradt, az őt mellé telepedett le, hol elnyomta szeméit az álmom. A rendőrök a fiút rokonához kísérték, ki majd haza szállíttatja a fiút.

Egy rossz szokás. Párutcán egy idő óta a rossz szokás divik, hogy a fűtca lakói esténként a járdát székekkel telerakják és ott tereferélnek a járó-kelők bosszúságára. A párutcán közlekedők ennél fogva a kocsikat kénytelenek igénybe venni. Megesik sokszor, hogy az útető fogatok, autómobilok, kerékpárok elől alig tudnak kitérni. Felhívjuk a hatóság figyelmét ezen visszas állapotokra.

Beiratások a fiúnevelő-intézetbe. Értesítjük a t. szülőket, hogy a Keresztény Iskola-testvérek vezetése alatti elemi és polgári iskolával egybekapcsolt „Szent József” fiúnevelő-intézetben (Budapest, I. ker., Istenhegyi-út 32.) a beiratkozások megkezdődtek. Havi ellátás 70 korona. Gondos nevelés-tanítás, egészséges táplálék, jó levegő biztosítva. *Az igazgatóság.*

A nagytapolcsányi legényegylet által létesített sorsjátéknak 1910. július hó 30-án eszközölt lezárolása alkalmával a következő adományok lettek beszedve:

I. Dr. Halaktovics Jenő elnök, kir. törvényszéki bíró ur beszedelt gyűjtője. Filó János 2 k., Zsiska Mihály 3 k., dr. Filó Ignác 2 k., Paluskáné Lelkes Józsa urnő 2 k., Szabó állatorvos 2 k., Kohányi János 2 k., Tamás Gergely 2 k., Hajzog József 1 k., Bonis Ferenc 1 k., Bechstädt Henrik 2 k., Krogmann Antal 2 k., Stine Ferenc 2 k., Rolfes József 3 k., Bossáné József 3 k., Pechács János 2 k., Valkó János 2 k., Pechács Ferenc 1 k., Pechács Veron 2 k., Leszaji István 2 k., Magó Pál 1 k., Krajcsik János 2 k., Jelenák István 1 k., Barták János 2 k., Luermann Bernát 4 kor., Neumann Manó 2 k., Krammer Kelemen 2 k., Bollers Kelemen 3 k., Toman Imre 5 k., Stine Karolina 2 k., Pullmann Andor 5 k., Varga György 4 k., Lovag Leonhardi Kurt 20 k., Dimák János 3 k., Lelkes Zsigmond 5 k., Kovács József esp.-plébános 20 k., Szloboda Lajos káplán 3 k., Jamrich Károly 5 k., Jamrich István 5 k., Tiszy József szabó 2 k., Ehrenstein Vilmos 1 k., báró Haupt Stummer Lipótné urnő 50 k. és egy 50 k. értékű tárgyat, Pólya József 2 k., Marsziua Endre h. plébános 4 k., Lachmann Lajos 2 k., I. M. 2 k., Pataky Kálmán 1 k., Eliás Gyula 5 k., Wichter Armin 2 k., Baltesz Róbert 1 k., Roehling Ágoston 2 k., Bünger Bernát 3 k., Bünger Henrik 3 k., Gubány Gáspár 3 k., Kudjela István 2 k., Markovics Károly 2 k., Klapetek Ferenc 10 k., Kutny Vendel 2 k., Latkóczy Károly 2 k., Ruzsicska N. 2 k., Skoluda Rezső 2 k., Skalud N. 2 k., özv. báró Stummer Ágostonné urnő 50 k. és egy 60 kor. értékű tárgyat. Készenben összesen gyűjtött 289 kor.

II. Kelemen Vendel ur beszedelt gyűjtője. Maczkó József 1 k., Pintér János 50 fill., Baráth János

50 fill., Liebig Kálmán 3 k., Gerhát Márton 20 fill., Baráth Mihály 50 fill., Káposzta Rudolf 20 fill., Kaszana Mihály 50 fill., Baráth Mihály 50 fill., Gerhát János Ádám 40 fill., Sajka János 20 fill., Gerhát József 30 fill., Weisz Soma 1 k., Áron István 50 fill., Bottka Árpád 1 k., Bar-mann N. 1 k., Kudjela N. 1 k., Haselböck N. 10 kor., Morschfeld N. 1 k., Schubert Frigyes 1 k., Tomansberger Ferenc 1 k., Wondracek N. 1 k., Hoffmann N. 1 k., Waitzner Antal 2 k., Dooskál N. egy hőmérő értéke 3 kor. Készenben gyűjtött összesen 29 korona 30 fill.

III. Andruska Lajos ur beszedelt gyűjtője. Kalapos Szilveszter 1 k., Seper Lajos 1 k., Lukovényi Béla 1 k., Flanak Rezső egyházi elnök 10 kor., Gyűjtő beszedelt gyűjtője 4 tárgyat; és pedig egy süttőforma és 3 db. kép értéke 12 kor. Készenben gyűjtött összesen 13 koronát.

IV. Lukovényi Béla ur beszedelt gyűjtője. Zsák Ignác egy tárgy asztali óra értéke 12 kor., Kalina Ferenc két tárgy hamutartó és gyufatartó értéke 4 k., Andruska Lajos 1 k., Laurincez Béla 1 k., Lepay István egy tárgy vagyis levélpapír doboz értéke 2 kor. Készenben gyűjtött összesen 2 kor.

V. Hamar Kálmán plébános ur beszedelt gyűjtője. Hamar Kálmán 10 kor., Apponyi Rózsafüzér egylet 2 k. Készenben gyűjtött összesen 12 k.

VI. Perényi Ferenc ur beszedelt gyűjtője. Krajcsovic István 1 kor.

VII. Lukovényi Béla ur gyűjtője. Jankovics Gizella 3 évfolyam Vasárnap ujság bekötve, Lukovényi Gyula egy drb. emlék üveg pohár.

VIII. Andruska Lajos ur gyűjtője. Koller N. 5 kor., Kapsz Janka 1 k., Linhard János 1 kor., összesen 7 korona.

IX. Harrer János ur gyűjtője. Doszkocs Irma 2 drb. virágtartó és 2 drb. hamutartó, N. N. 30 fill.

Eltűnt fiú. A 10 éves Skolik József még július 23-án távozott el szüleitől és azóta nem tért vissza. Az emberek aznap a kaplathi gyümölcsösben látták a fiút, később pedig a Vág folyó partján. A fiú valószínűség szerint a vízbe esett és ott halálát lelte.

Rosszul sikerült fogás. F. hó 8-án a Frischer-féle korcsmában több tormosi cigány egy úrményi vásáros asszonynak pénztárcáját akarta elcseneni. Az egyik cigány belenyúl az asszony zsebébe és a tárcát kiemeli onnan. Munkája közben kissé ügyetlenkedett, mert a 14 koronát tartalmazó tárcza kiesett kezéből. Az asszony erre elsikoltotta magát. A korcsma vendégek, amint észrevették a lopást, a cigányokra támadtak és alaposan elpoholták őket.

Eltűnt pénz. Laczóka Jánosné ghymesi asszony f. hó 8-án a nyitrai baromfi piacra fizetni akar a bevásárolt áruért, midőn nagy rémulten veszi észre, hogy 80 korona pénze, melyet egy kendőbe göngyölgetett, eltűnt zsebéből. Vagy elvesztette, vagy pedig meglapta őt valaki. A rendőrség mai napig nem jött a pénz nyomára.

Fürdésből — halál. Csizmadia Károly farkasdi ev. ref. vallású, 17 éves fiatalember vígan fürdött szerdán délután a község mellett elterülő holt Vág medrében. Állítólag egyszerre görcsöt kapott és menthetetlenül alá merült. Rövid keresés után megtalálták ugyan, de már akkor későn volt.

Elveszett óralánc. Kuralszky Sándor nyitrai csendőrsvezető hétfőn délelőtt egy ezüst óraláncot vesztett el az utcán 11 korona értékben. Kéri a megtalálót, hogy a láncot a város-házán tegye letétbe.

Kőborcigányok garázdálkodása. F. hó 5-én Nagylapás mellett egy nagy cigánykaraván az ut mellett alfafákra vetette magát és a gyümölcsöt ágastul tépte. Egy állami utkaparó tiltakozott a cigányok garázdálkodása ellen. A cigányok revolvereket rántottak és megfenyegették az utkaparót. A falubeliek közül néhányan szemtanúi voltak a jelenetnek. Midőn látták, hogy az utkaparó helyzete válságossá fordul, segítségére siettek a megszorult embernek. A cigányok az emberek láttára szekereikre felugráltak és elvágtattak.

Leszakadt hid. A párutcai gazdasági hidon keresztül hajtotta egy legény Richter Samu bérlő teheneit f. hó 8-án délben. A rozoga hid egy része a teher alatt leszakadt és a tehének a folyóba zuhantak.

Jellemtelen boszú. Szivák József és Salzer Mózes f. hó 8-án este annyit forogtak a vásártéren felállított kör-és hajóhintán, míg össze nem különböztek valami miatt Hranyecz József hajóhintatulajdonossal. A suhancok boszút forraltak Hranyecz ellen. Követ és sárral alaposan megdobálták. A hintatulajdonos ellenök feljelentéssel élt a hatóságnál.

Verekedés. Csády Ignác festősegéd f. hó 6-án éjjel egy ároktcai mulatóhelyen összetűzött kollégájával, Matulay Jánossal és őt késsel összeszurkálta.

Megkerült tárgyak Neumann Henrik szabómester f. hó 5-én bőrlöpés miatt panaszt emelt két segédje ellen a városházán. Nyomozás során a rendőrök az egyik segéd lakásán egy vasalófát és egy ruhakefét találtak, melyek Neumann tulajdonát képezték. A bőron a segédek időközben túladtak. Busztin Samu vette meg tőlük. A rendőrök Busztin lakására mentek, hol a bőrt lefoglalták.

Gonosz fiu. Sok keserőséget okoz szüleinek a 11 éves Antosevszky József. Sokszor napokig is elmarad a háztól. Messzire elcsatangol a várostól. Atyja se szép szóval se veréssel nem bírja őt leszoztatni a csatangolástól. F. hó 8-án meg 18 korona pénzzel zsebében tért haza körutjáról a szülei házhöz. Atyja hosszas faggatás után kivette a gonosz fiúból, hogy nem tisztességes uton került a pénzhez. Nehogy még bajba kerüljön a fia miatt, a városházára ment és nagy bánan elpanaszolta, mennyit kell túrnie a vásott gyerek miatt. A fiú az ügyeletes rendőrnek bevallotta, hogy a pénzt egy darázsai parasztember asztaláról lopta. Négy koronát már el is költött belőle. A megmaradt 14 koronát a rendőrség lefoglalta. A fiú alkalmasint javítóintézetbe kerül.

Ellopták a döglött lovat. Ifj. Lakatos Sándor és Lakatos Bálint kőbor cigányok valahogy megtudták, hogy egy tartoskeddi gazdának megdöglött a lova és hogy azt a hatóság a dögtéren rendelte elásatni. Éjnek idején a két cigány néhány társával a dögtér kapuját feltörte és az elásott lóhullát a vederből kilopta. Az érsekújvári főbíró körözött a cigányokat.

„BUZIÁSI PHÖNIX“ az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkiválóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvizként ajánlják. „Buziási Phönix“ a hazai ásványvizek legelterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

A főtisztelendő Plébános urak szíves figyelmébe ajánljuk, különösen a kevesebb jövedelemmel rendelkező templomok használatára, saját gyártmányú III. rendű szép öntésű és tartós égésű félviaszgyertyákat, melyek *Iszer Ferenc malackái* (Pozsony m.) viaszgyertya gyárosnál különként 2.40 koronáért kaphatók. Ezen katolikus alapon létesült céget, mely más vallású hasonló céggel össze nem tévesztendő, szíves rendelkezéssel megismerkedjenek. 103 1-1

Milyen ásványvizet igyunk? A magyar természetes ásványvizek között jelentékeny helyet foglal el gyógyi gyógy- és borviz. Ezen nagyon értékes alkalikus sulfátos víz kitűnő hatása: emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorégés és elhízottságnál, első sorban azonban bélrenyheségnél, mint kiváló Garminativum szerepel. A benne előforduló alkáliák nyálkaoldóként hatnak a légzőszervek hurutjainál és a dus lithium tartalom vese-, hólyag- és bélbajoknál van igen jó hatása. Dr. Tognio L. tanár ur véleménye szerint a „Gyógyi“ kenes savanyúvíz úgy szagánál valamint ízénél fogva a *Parádi Csevice*vel csodálatosan azonos. Kitűnő és biztos óvszer járványok idején. Kapható *Deutsch Gyulánál Nyitrán*. Vidéki megrendelések: Kutkezelőség, Gyúgyre (Hont m.) intézendő. 62. 12-20.

Közzgazdaság.

Rosszul termő gyümölcsfák. Bár a gyümölcsstermes sok minden eshetőségnek van kitéve, a melyek a fa termő képességét csökkentik, mégis a gyümölcsfáknál a terméketlenség oka többnyire abban található fel, hogy a talaj tápláló anyagban szegény.

Ezen okot fel lehet ismerni részint magáról a fáról, részint az alatta termő fűfélékről. A táplálék hiányban szenvedő fák ugyanis megmohosodnak, keveset nőnek, s így terméketlenek.

A fa mohaságát azonban az éghajlati viszonyok és egyéb körülmények is okozhatják, s így egyedül ebből nem lehet határozottan arra következtetni, hogy a talajban nincs elég tápláló anyag. Ha a fák mohosságát tapasztaljuk, vizsgálat tárgyává tesszük azon fűveket is, a melyek a fa alatt teremnek, hogy határozottan megállapíthassuk, vajjon a talaj tápláló anyagokban szegényesége okozza-e a mohosságot vagy nem. Ha a fa alatt kevés fű nő, s ez is vékony szálú, rossz minőségű, akkor ez határozottan arról tanuskodik, hogy a talajból hiányzik a káli és fosz-

for. Ilyen esetben csak dús trágyával tehetjük fáinkat termővé. Ez a dús trágya azonban ne alljon egyedül hig istálló trágyából, de e mellett okvetlen szuperfoszfátot és meszet is kell alkalmazni. A gyümölcsfák nagyon sok meszet igényelnek. Ha a gyümölcsfát elégetjük, a visszamaradó hamu egyharmada mesz, ami eléggé bizonyítja, hogy a gyümölcsfa a talajból igen sok meszet von el, tehát dús mesz trágyázást is igényel. Ha a talaj eléggé meszdús, akkor a fa koronája alatti földben hereféléket is nagy mennyiségben találunk, ha azonban ezek hiányzanak, akkor a talaj meszszegény. A fak trágyázása tehát csak akkor helyes, ha dús istállótrágyát és meszet, vagy bő szuperfoszfátot alkalmazunk trágyázásul. Ezt a trágyázást addig kell évente ismételnünk, míg a fa koronája alatt löherefélékkel kevert dús földön indúl meg, ami annak a jele, hogy most már a talaj felső rétegében annyi foszfor és mesz van, a mennyi elegendő arra, hogy az esővíz azt részben a fa gyökeréig lemossa.

Telefon.

F. K. Nyitra. Tessék beküldeni s megbíráljuk, amit kíván azt nem tehetjük.

H. A. R. O. Az elsőt nem használhatjuk, a másik nem időszerű.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Nyitrai Népbank mint részvénytársaság 1910. évi augusztus hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlése az alapszabályok 2. §-a alapján elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 500 drb uj 1001-1500. számmal ellátott 200 korona névértékű részvény kibocsátása által 200,000 koronáról 300,000 koronára felemeli.

Ezen uj 500 drb. részvény megszerzésére a régi részvényesek az alapszabályok 8. §-a értelmében régi részvényeik arányában jogosítvák — oly megszorítással — miután fél részvények ki nem adtak, — hogy csak két-két régi részvény bemutatójának van joga egy-egy uj részvény megszerzésére.

Az elővételi jog 1910. augusztus hó 15-től 1910. szeptember 30-ig gyakorolható olyképp, hogy a régi részvények az intézetnél számgjegyzék kíséretében bemutatandók — mely alkalommal a részvényre „Elővételi jog gyakorolhatott“ rányomatik.

Azon részvényes, aki elővételi jogát 1910. szept. hó 30-ig nem érvényesíti, ezen jogát elveszti és az alapszabályok 8. §-a értelmében az intézetnek jogában álland azokat másoknak is a kibocsátási áron eladni.

Ezen uj 500 drb. részvény 350 korona vételárban bocsátatik ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 150 korona pedig a bélyegilleték és a költségek levonására a tartalékalaphoz esatoltatik. A befizetések az elővétel joggal vásárlók részéről két részletben teljesítendők és pedig az első részlet: a bemutatás illetve a jegyzés napján, de legkésőbb 1910. szeptember hó 30-ig. 200 K. a II. részlet: legkésőbb 1910. november 15-ig 150 K. A bemutatás illetve a jegyzés napján mindkét részlet egyszerre is befizethető.

Az elkészített vagy félbehagyott befizetés következményeit az alapszabályok 10 §-a állapítja meg.

Az 1910. évre az uj részvények után a törént befizetésekért a befizetés napjától december hó 31-ig 4 1/2%-os kamat leszén megterítve. 1911. január hó 1-től az uj részvények az üzleti eredményben, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban részesednek.

Az uj részvények valamint a megtérítendő 4 1/2% kamatok az ideiglenes elismervények visszazolgáltatása ellenében 1911. február hó 15-től kezdve fognak kiadatik. Kelt Nyitrán, 1910. augusztus 8-án. 1-2.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
 TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
 ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.
 Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.
 ORVOSILAG AJÁNLVA.
FÖLERAKAT EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA
 KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKÁN.
 56. 14-0.

Nyitrai Iparbank mint részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Nyitrai Iparbank mint r. t. 1910. június hó 19-én megtartott közgyűlése az intézet alaptőkéjének 200,000 koronáról 300,000 koronára való felemelését határozta el olyképpen, hogy 500 drb 200 korona névértékű uj részvényt bocsájt ki s azoknak megszerzését a jelenlegi részvényeseknek az által biztosítja, hogy minden két régi részvény tulajdonosa — az alábbi feltételek mellett — elővételi jogát egy uj részvény jegyzésére gyakorolhassa.

Az uj részvények 350 korona árfolyamon lesznek kibocsájtva. A névérték és az átvételi összeg közötti árkülönbötet a részvénytársaság tartalék-alapjához esatoltatik, miáltal az 75,000 koronával fog emelkedni.

Azon részvényes, ki elővételi jogát gyakorolni óhajtja, köteles részvényeit a szelvényekkel együtt legkésőbb **f. év szeptember 1-ig** az intézet pénztáránál lebélyegzés céljából bemutatni. Fél részvények ki nem adtak.

A befizetések 3 részletben teljesítendők és pedig:

1910. szeptember hó 15-ig K. 150.—

1910. október hó 15-ig K. 100.—

1910. november hó 15-ig K. 100.—

Azon részvényes, ki elővételi jogát a fentjelzett határidőig nem gyakorolja, — vagy a befizetések a kitűzött határidőig nem teljesíti, — az esetleg már teljesített befizetés visszatérítése mellett az uj részvényekre való elővételi jogát elveszti.

Az uj részvények a folyó évi üzleti nyereségben nem részesülnek, de a befizetett részletek után 1910. évi december hó 31-ig, az intézet 4 1/2% kamatot fizet.

Amennyiben az összes 500 drb uj részvényre az elővételi jog nem gyakorolhatók, úgy a fenmaradó részvények elhelyezése iránt az igazgatóság az elővételi jog gyakorlására kitűzött határidő letelte után fog intézkedni.

Az uj részvények 1911. január 1-től az intézet pénztáránál átvehetők.

Nyitra, 1910. augusztus hó 8.

A Nyitrai Iparbank mint r. t. igazgatósága.

99. 1-1.

218/1910. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. törvényszéknek 1910. évi 10244. számú végzése következtében dr. Haitsch Dezső ügyvéd által képviselt Privigyei gazdasági bank javára 200 kor. s jár. erejéig 1910. évi július hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 619 koronára becsült következő ingóságok, u. m. bolti álványok, szobabútor, ágynemű, üvegárúk és egyéb házineműek nyilvános árverésen eladatik.

Mely árverésnek a privigyei kir. járásbírósi 1910-ik évi V. 161/2. számú végzése folytán 200 kor. tőkekövetelés, ennek 1910. évi július hó 1-ső napjától járó 6% kamatai, váltódíj és eddig összesen 51 kor. 80 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, **Privigyén leendő megtartására 1910. évi augusztus hó 18-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatik.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Privigyén 1910. évi augusztus hó 3-ik napján.

Adámik József,
 kir. jbir. végrehajtó.

100. 1-1.

Intelligens gyermektelen házaspár hajlandó jó házból egy esetleg két növendéket a jövő tanévre ellátásra elfogadni.

Ajánlatok: „Intelligens“ cím alatt a nyitrai főpostára post. restante.

102. 1-4.

Eladó házak és háztelkek!

A rét-utcai telken két és három szobás új házak, valamint üres telkek szabad kézből eladók. — Bővebbet: **Csernyák József**, háztulajdonosnál Nyitrán, Rét-utca 13-ik szám alatt.

87. 4-5

Okl. paedagogus, ki a kultusminisernél több évig mint tanító-nevelő működött, magánvizsgálatra előkészít, illetve óraadásra ajánlkozik (el. isk.); ajánlatok „Paedagogus“ cím alatt a nyitrai főpostára küldendők post. rest. (101. 1-4.)

FAJ VIZSLA KUTYA

máj színű két éves 91. 2-2. jól betanított, eladó.

Bővebbet: Chrenkó, Ny.-Németi.

„KRISTÁLY“ FORRÁS ÁSVÁNYVIZ

Étvágyat javít. Gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. — Kapható minden fűszer és csemege üzletben, jobb vendéglőben és kávéházban.

97. -8. Főraktár:
SARLAY ADÁM ÚRNÁL NYITRA.
Szt. Lukácsfürdő Kútvállalat
Részv.-Társ. Budapest (Buda)

VEREBÉLY GÉZA
URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-U.
(„SZARVAS“-SZÁLLÓ MELLETT)

ISKOLAI IDÉNY

Intézeti fiú és leány kelengyék. Fehérneműek minden nagyságban raktáron. — Zsebkendők, harisnyák, esernyők, reggeli és torna cipők, fiú és leány sapkák és kötények dús választékban. Ágyneműek, paplanok takarók, feltűnő jutányos kivitelben.

**ÁLLANDÓ MARADÉKVÁSÁR
MESÉS OLCSÓ ÁRAKBAN!!**

Telefon szám: 146.

TELEFON

Poór-féle cukrászdában!

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erzsébet-u. 7.

Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajás és dessert sütemények, friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállíthatnak.

171. 36-52.

A közönség kényelmére

Üzletembe bevezetttem a telefont is, úgy hogy az egész megye bármely részéről jövő telefon megrendeléseket is a leggyorsabban teljesíthetem. Nyitrai telefon szám 146.

BUTOROK

a legolcsóbban kaphatók csak

VAJDA J.

butorkereskedőnél
NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő,
15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák mindennemű styl- és minőségben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített mahagoni-, palisander-, köris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szilfa

BUTORAIM

leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig, jó ízléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkell- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.

Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések.

Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s ízlésesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb árak mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

11. 16-24

LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

ISZER FERENCZ
MÉHVIASZ- ÉS GYERTYAGYÁROS
katholikus cég
MALACZKA (POZSONY M.)

A főtiszt. plébános urak szives figyelmébe ajánlom különösen kisebb jövedelmű templomok használatára saját gyártmányú III. rendű, szép és tartós égésű

félviasz-gyertyáimat,
kilója 2 korona 40 fillér.

Továbbá ajánlom I. és II. rendű méhviasz-gyertyáimat, kétszer finomított templomi égő olajat. Valódi francia olajból, kristály-üveg, tömjén, füstölő-szén, szurok-faklya stb. legjobb minőségben jutányos áron kaphatók.

A gyertyákat 4 kilogrammtól kezdve bérmentve szállítom.

A főtiszt. plébános urak részére készpénzfizetésnél 3% engedményt, vagy kívánatra 1 évi utólagos fizetési előnyt nyújtok.

64. 7-15. Kívánatra árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálhatok. —

11283/910. p. szám.

Hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutaknak galántha—zsolnai vonalán a második vágány céljaira Szilád, Alsózélla és Felsőzélla községek határaiban elfoglalt földterületek kisajátítása elrendeltetvén a kártalanítási eljárás foganatosítására határidőül: Szilád község házához 1910. évi aug. hó 29-ik — Alsózélla község házához 1910. évi aug. hó 30-ik — Felsőzélla község házához 1910. évi aug. hó 31-ik napjának mindenkor d. e. 9 óráját tűzte ki, s arra a kisajátító m. kir. államvasutak igazgatóságát, az érdekelt telektulajdonosokat, s egyébként telekkönyvileg érdekelt feleket oly hozzáadás-sal idézi meg, hogy a tárgyalásról való elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot gátolni nem fogja.

A kir. törvényszék Nyitrán, 1910. évi aug. hó 4-ik napján.

(P. H.) **Havas Lajos,**
törvényszéki bíró.

93. 2-3.

Megérkeztek!

friss töltésű összes magyar
és külföldi ásványvizek ::

M. kir. Országos Központi
minta pincze aszu, szamorodni, csemege és asztali
palackborok kitűnő minőségben
állandóan raktáron.

Zoborhegyi Ima palackborok:

I nagy üveg burgundi vörös	65 kr.
„ „ Aranyohér	55 „
„ „ zobori rizling	55 „
„ „ Zobor-gyöngye	55 „
„ „ Zobor-ujhegyi	45 „
„ „ zobori ezerjő	35 „

Üres palackot 5 kr. visszaveszem.

Pécs Ede
kereskedő és szőlőbirtokos
Nyitrán. 128. 45-52.

Gróf Esterházy Ferencz
pezsgőgyára Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmos (édeses) }
Áldomás (savanykás) } **jegyű pezsgőit,**
Billikom (száraz) }

melyeket kizárólag az uradalom
somlói, neszmei, devecseri,
baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia
módon készített és kiválóan jók.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.
Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

Akinek fájós lába van
és mégis kényelmes,
jó és szép formájú **divatos cipőt**

akar viselni, az forduljon
Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)
és tegyen próbarendelést. 45. 20-26.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás
szerint a legdivatosabban és szakavatottan készíttetnek.
Különböző cipő-krémek állandóan raktáron tartatnak.
Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb
és legdivatosabb kivitelben készíttetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női
fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufukat, egész és félpárokákat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, ugyancsak tyúkszem-
vágást jutányos áron. 129. 45-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Hajfestékek mindenféle színben
állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
számára igen jutányos áron
felvétetnek Nyitrán, Huszár
István úr könyv- és papir-
kereskedésében, ugyanitt a
lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai
gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi
urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,
cimádákat, biretumokat,
mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és
a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és
a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 31-52.